

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om gränsöverskridande förbudsförfarande och vissa lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås en lag om gränsöverskridande förbudsförfarande samt lagar om ändring av lagen om marknadsdomstolen, läkemedelslagen och lagen om paketreserörelser. Genom lagarna genomförs nationellt Europaparlamentets och rådets direktiv 98/27/EG om förbudsföreläggande för att skydda konsumenternas intressen.

Myndigheter och organisationer i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet skall ha rätt att yrka förbudande av sådan verksamhet i Finland som strider mot de konsumentskyddsdirektiv som anges i bilagan till direktivet 98/27/EG, om verksamheten med ursprung i Finland kränker konsumenternas allmänna intressen i staten i fråga.

Enligt vad som föreslås skall marknadsdomstolen i allmänhet vara behörig att behandla en utländsk myndighets eller organisations yrkande. Konsumentombudsmannen kan enligt förslaget vid behandlingen av ett ärende i marknadsdomstolen vara en utländsk myndighets eller organisations rättegångsombud eller rättegångsbiträde. Såsom fallet är när det gäller motsvarande nationella ärenden skall marknadsdomstolen kunna besluta om förbud och rättelse av marknadsföringsåtgärd. Beslutet kan förenas med vite.

I fall som gäller marknadsföring av läke-

medel skall Läkemedelsverket vara behörig myndighet. Det andra undantaget skall gälla bedrivande av paketreserörelse utan de säkerheter som förutsätts. I detta fall skall Konsumentverket vara behörigt att behandla en utländsk myndighets eller organisations yrkande. Förslagen motsvarar det system som gäller i nationella ärenden.

I de föreslagna lagarna ingår dessutom bestämmelser om finländska myndigheters och konsumentorganisationers rätt att anhängiggöra ett ärende i en annan stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet för att få slut på lagstridig verksamhet med ursprung i denna stat. Behöriga att anhängiggöra förbudsförfarande utomlands skall enligt förslaget vara konsumentombudsmanen, Läkemedelsverket, Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral, Konsumentverket, Teleförvaltningscentralen och Finansinspektionen i ärenden som hör till deras tillsynsbehörighet. Om konsumentombudsmannen vägrar anhängiggöra förbudsförfarandet, skall en förening som bevakar konsumenternas intressen ha rätt att anhängiggöra förfarandet.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2001, då tiden för genomförande av direktivet går ut.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
ALLMÄN MOTIVERING	4
1. Direktivet om förbudsföreläggande.....	4
1.1. Allmänt.....	4
1.2. Tillämpningsområde.....	4
1.3. Behörig domstol eller annan myndighet	5
1.4. Inrättningar som har rätt att föra talan	5
1.5. Förande av talan.....	5
1.6. Behörig domstol och tillämplig lag	5
2. Nuläget	6
2.1. Genomförandet av de direktiv som räknas upp i bilagan till direktivet om förbudsföreläggande.....	6
2.2. Rätt att anhängiggöra ärenden och förbudsföreläggande.....	7
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen.....	7
3.1. Allmänt.....	7
3.2. Rätt att anhängiggöra ärenden samt behörig domstol eller någon annan behörig myndighet i Finland.....	8
3.3. Rätt att anhängiggöra ärenden utomlands	9
4. Propositionens verkningar	9
5. Beredningen av propositionen	9
6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll.....	9
6.1. Omorganisering av marknadsdomstolen och konkurrensrådet.....	9
6.2. Förslag till direktiv angående distansförsäljning av finansiella tjänster ..	9
DETALJMOTIVERING	10
1. Lagförslag	10
1.1. Lag om gränsöverskridande förbudsförfarande.....	10
1.2. Lagen om marknadsdomstolen.....	13
1.3. Läkemedelslagen	14
1.4. Lagen om paketreserörelser	14
2. Ikraftträdande.....	15
LAGFÖRSLAGEN	16
om gränsöverskridande förbudsförfarande	16
om ändring av lagen om marknadsdomstolen	18
om ändring av läkemedelslagen.....	19
om ändring av lagen om paketreserörelser	20
BILAGA.....	21

PARALLELLTEXTER	21
om ändring av lagen om marknadsdomstolen	21
om ändring av läkemedelslagen.....	22
om ändring av lagen om paketreserörelser	23

ALLMÄN MOTIVERING

1. Direktivet om förbudsföreläggande**1.1. Allmänt**

Inom Europeiska unionen (EU) har man redan kommit ganska långt när det gäller att utveckla den inre marknaden. Rättsskyddet har däremot upplevts som otillräckligt i fall då gränserna till EU:s medlemsstater överskrids och en förbättring av det har också under senare tid varit aktuell i flera olika sammanhang. Med förbättringen av rättsskyddet sammanhänger också Europaparlamentets och rådets direktiv 98/27/EG om förbudsföreläggande för att skydda konsumenternas intressen, nedan *direktivet om förbudsföreläggande*. Syftet med direktivet är att förbättra möjligheterna att ingripa i gränsöverskridande lagstridig verksamhet. Konsumentskyddsmyndigheterna och organisationer som bevakar konsumenternas intressen skall ha rätt att anhängiggöra en förbudsföreläggande i en annan stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, nedan *EES-stat*, om verksamhet med ursprung i denna stat kränker konsumenternas allmänna intressen i myndighetens eller organisationens hemstat.

1.2. Tillämpningsområde

Bestämmelserna i direktivet om förbudsföreläggande gäller bestämmelserna i de direktiv som nämns i direktivets bilaga, sådana dessa bestämmelser har genomförts nationellt. Således gäller den talerätt som avses i direktivet om förbudsföreläggande också sådana nationella bestämmelser som grundar sig på de direktiv som nämns i bilagan men som skyddar skyddar konsumenten på ett effektivare sätt än vad bestämmelserna i direktiven i fråga gör. En tolkningsfråga är däremot om i direktivet om förbudsföreläggande avsedd rätt att väcka förbudstalan föreligger också i sådana fall som i och för sig hör till direktivets tillämpningsområde, men i vilka det inte är fråga om en omständighet som ut-

tryckligt regleras i direktivet. Frågan måste i sista hand avgöras av Europeiska gemenskapernas (EG) domstol.

I bilagan till direktivet om förbudsföreläggande nämns följande direktiv:

1) rådets direktiv 84/450/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om vilseledande reklam,

2) rådets direktiv 85/577/EEG för att skydda konsumenten i de fall då avtal ingås utanför fasta affärslokaler, nedan *hemförsäljningsdirektivet*,

3) rådets direktiv 87/102/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om konsumentkrediter, i dess lydelse i direktiv 98/7/EG, nedan *konsumentkreditdirektivet*,

4) rådets direktiv 89/552/EEG om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om utförandet av sändningsverksamhet för television, artiklarna 10—21 sådana de lyder i direktiv 97/36/EG, nedan *tv-direktivet*,

5) rådets direktiv 90/314/EEG om paketresor, semesterpaket och andra paketarrangemang, nedan *paketresedirektivet*,

6) rådets direktiv 92/28/EEG om marknadsföring av humanläkemedel, nedan *läkemedelsdirektivet*,

7) rådets direktiv 93/13/EEG om oskäliga villkor i konsumentavtal, nedan *avtalsvilkorsdirektivet*,

8) Europaparlamentets och rådets direktiv 94/47/EG om skydd för köparna vad avser vissa aspekter i avtal om nyttjanderätten till fast egendom på tidsdelningsbasis, nedan *tidsdelningsdirektivet*,

9) Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG om konsumentskydd vid distansavtal, nedan *distansavtalsdirektivet*,

10) Europaparlamentets och rådets direktiv 99/44/EG om vissa aspekter rörande försäljning av konsumentvaror och härmed förknippade garantier, nedan *konsumentvarudirektivet*, samt

11) Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG om vissa rättsliga aspekter på in-

formationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden ("Direktiv om elektronisk handel"), nedan *direktivet om elektronisk handel*.

1.3. Behörig domstol eller annan myndighet

Varje medlemsstat skall enligt artikel 2 i direktivet om förbudsföreläggande utse en domstol eller annan myndighet som är behörig att bestämma att lagstridig verksamhet skall upphöra, vid behov bestämma att ett förbudsbeslut och ett beriktigande skall offentliggöras samt effektivisera iakttagandet av ett föreläggande med en betalning av viteskaraktär. Betalningen erläggs antingen till staten eller till en annan mottagare enligt nationell lagstiftning. Vid bestämmandet av sanktioner beaktas också i övrigt den nationella rättsordningen.

1.4. Inrättningar som har rätt att föra talan

Inrättningar som har rätt att väcka talan kan enligt artikel 3 i direktivet om förbudsföreläggande vara myndigheter och organisationer som har rätt att utöva tillsyn över iakttagandet av de bestämmelser som hör till tillämpningsområdet för direktivet. I artikeln nämns i synnerhet myndigheter och organisationer med uppgift att skydda kollektiva konsumentintressen.

Medlemsstaterna skall enligt artikel 4.2 underrätta kommissionen om de berättigade inrättningarnas namn och syfte. Kommissionen för en förteckning över godkända inrättningar, vilken publiceras i Europeiska gemenskapernas officiella tidning.

1.5. Förande av talan

Enligt artikel 4.1 i direktivet om förbudsföreläggande får den godkända inrättningen företräda intressen vilka påverkas av en överträdelse med ursprung i en annan medlemsstat föra saken till behandling av en behörig domstol eller någon annan behörig myndighet i den staten. Myndigheten skall godkänna inrättningens talerätt, om inrättningen har förts in i den förteckning som

kommissionen för. Myndigheten har dock rätt att pröva om den godkända inrättningen på basis av sitt syfte har rätt att vidta åtgärder i fallet i fråga.

En medlemsstat kan enligt artikel 5 i direktivet om förbudsföreläggande föreskriva att en godkänd utländsk inrättning, innan den väcker talan, skall försöka få överträdelsen att upphöra genom samråd. Förhandlingsplikten kan utöver svaren beröra en berättigad inrättning i den stat där man ämnar väcka talan. Medlemsstaten kan också besluta att inrättningen skall höras. Om överträdelsen inte upphör inom två veckor efter det att begäran om samråd har mottagits, får den utländska godkända inrättningen väcka talan om förbudsföreläggande.

1.6. Behörig domstol och tillämplig lag

Enligt artikel 4.1 i direktivet om förbudsföreläggande är utgångspunkten den att en överträdelse som riktar sig mot en annan medlemsstat förs till behandling vid en domstol eller myndighet i den stat där rättskränkningen har sitt ursprung. Å andra sidan konstateras i punkt 6 i ingressen till direktivet att man genom direktivet med avseende på behörighet inte skall påverka den internationella privaträttens regler eller konventioner som gäller mellan medlemsstaterna. För EU:s medlemsstater gäller konventionen om domstols behörighet och verkställighet av domar på privaträttens område (FördrS 26/1999, den kodifierade versionen), nedan *Brysselkonventionen*. Det är dock en tolkningsfråga om förbudstalan som avses i direktivet hör till tillämpningsområdet för Brysselkonventionen. Bland vetenskapsmän inom juridiken har framförts divergerande synpunkter på frågan. EG-domstolen har inte givit något förhandsavgörande i saken.

Enligt artikel 2.2 i direktivet påverkar direktivet inte den internationella privaträttens regler med avseende på tillämplig lag, vilket i allmänhet leder till tillämpning av antingen lagen i den medlemsstat där överträdelsen har sitt ursprung eller lagen i den medlemsstat där överträdelsen får effekt. Punkten är till sin natur konstaterande och i den förutsätts således inte ändring av rådande rättsläge.

I finsk lag finns inte skrivna regler om vilken stats lag som skall tillämpas på gränsöverskridande marknadsföring. Marknadsdomstolen har i sina avgöranden 1987:13 och 1990:19 ansett att konsumentskyddslagens (38/1978) bestämmelser om marknadsföring gäller marknadsföring som riktar sig till konsumenter bosatta i Finland, oberoende av om marknadsföringen sker från Finland eller utanför Finlands gränser. Tillämplig har således blivit lagen i den stat som är föremål för marknadsföringen.

Direktivet om elektronisk handel trädde i kraft den 17 juni 2000 och det skall genomföras nationellt senast den 16 januari 2002. Direktivet saknar uttryckliga bestämmelser om val av tillämplig lag. Av betydelse är dock den i direktivet ingående principen om inre marknad, av vilken följer att den som tillhandahåller tjänster i regel är skyldig att iakta endast lagstiftningen i etableringsstaten. Principen om inre marknad gäller bland annat marknadsföringslagstiftningen samt den näringsrättsliga lagstiftningen i anslutning till inledande och bedrivande av verksamheten. Undantagsvis och i enskilda fall får den mottagande staten dock begränsa erbjudandet av tjänster som har i sitt ursprung någon annanstans. Begränsningen kan grundas sig t.ex. på skyddande av konsumenterna.

2. Nuläget

2.1. Genomförandet av de direktiv som räknas upp i bilagan till direktivet om förbudsföreläggande

De direktiv som nämns i bilagan till direktivet om förbudsföreläggande har genomförts eller kommer att genomföras i Finland som följer:

1) Bestämmelserna som motsvarar rådets direktiv 84/450/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om vilseledande reklam ingår i konsumentskyddslagens 2 kap. Genomförandet av de till direktivet fogade bestämmelserna om jämförande reklam (Europaparlamentets och Rådets direktiv 97/55/EG om ändring av direktiv 84/450/EEG om vilseledande reklam så att detta omfattar jämförande reklam) är

för närvarande aktuellt (Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av konsumentskyddslagen och 2 § lagen om otillbörligt förfarande i näringsverksamhet, RP 79/2000 rd). Det föreslås att bestämmelserna om jämförande reklam skall genomföras genom att till 2 kap. i konsumentskyddslagen fogas en ny 4 a § och genom att 2 § lagen om otillbörligt förfarande i näringsverksamhet (1061/1978) ändras.

2) Bestämmelserna som motsvarar hemförsäljningsdirektivet ingår i konsumentskyddslagens 6 kap.

3) Konsumentkreditdirektivet jämte ändringar har genomförts genom bestämmelser i konsumentskyddslagens 7 kap., förordningen om undantag vid tillämpningen av vissa stadganden i 7 kap. konsumentskyddslagen (1602/1993) samt handels- och industriministeriets beslut om tillämpningen av vissa stadganden i 7 kap. konsumentskyddslagen (874/1986).

4) Artiklarna 10—21 i tv-direktivet jämte ändringar har genomförts genom bestämmelser i lagen om televisions- och radioverksamhet (744/1998), lagen om åtgärder för inskränkande av tobaksrökning (693/1976) och alkohollagen (1143/1994).

5) Bestämmelserna som motsvarar paketresedirektivet ingår i lagen om paketreserörelser (1080/1994), lagen om paketresor (1079/1994) och förordningen om de uppgifter som skall ges om paketresor (1085/1994).

6) Bestämmelserna som motsvarar läkemedelsdirektivet ingår i läkemedelslagen (395/1987) och i Läkemedelsverkets föreskrift 3/97.

7) Avtalsvillkorsdirektivet har genomförts genom bestämmelserna i 3 och 4 kap. konsumentskyddslagen.

8) Tidsdelningsdirektivet har genomförts genom bestämmelserna i 10 kap. konsumentskyddslagen.

9) Genomförandet av distansavtalsdirektivet är för närvarande aktuellt (RP 79/2000 rd). Avsikten är att genomföra direktivet genom att till 2 kap. i konsumentskyddslagen fogas en ny 2 a § och genom att ändra bestämmelserna om hem- och postförsäljning i 6 kap. konsumentskyddslagen.

10) Konsumentvarudirektivet skall genomföras senast den 1 januari 2002.

11) Direktivet om elektronisk handel skall genomföras senast den 16 januari 2002.

2.2. Rätt att anhängiggöra ärenden och förbudsföreläggande

Bestämmelser om rätten att anhängiggöra ärenden och förelägga förbud i ärenden som hör till tillämpningsområdet för direktivet om förbudsföreläggande finns i konsument-skyddslagens 2, 3, 7 och 10 kap., i lagen om Konsumentverket (1056/1998), i lagen om marknadsdomstolen (41/1978), i lagen om televisions- och radioverksamhet, i lagen om åtgärder för inskränkande av tobaksrökning, i alkohollagen, i lagen om paketreserörelser, i läkemedelslagen och i kreditinstitutslagen (1607/1993). I de nämnda författningarna finns dock inte specialbestämmelser om anhängiggörande av förbudsförfarande i gränsöverskridande fall.

Marknadsföring och användningen av avtalsvillkor ur konsumentskyddssynpunkt övervakas i Finland av konsumentombudsmannen, som också har rätt att föra ett ärende till marknadsdomstolen i syfte att förbjuda lagstridig verksamhet. Om konsumentombudsmannen vägrar föra saken till marknadsdomstolen, kan en registrerad förening som är verksam för att bevaka löntagarnas eller konsumenternas intressen göra det. En utländsk konsumentskyddsmyndighet har däremot inte rätt att anhängiggöra ett förbudsärende vid marknadsdomstolen. Det är också osäkert om en utländsk förening skulle anses ha denna rätt.

Ett förbud föreläggs i allmänhet av marknadsdomstolen. Om det är fråga om ett mindre eller brådskande ärende, kan förbudet föreläggas av konsumentombudsmannen. Förbud förenas i allmänhet med vite. Ett förbud kan också vara temporärt. När marknadsdomstolen förelägger ett förbud kan marknadsdomstolen förplikta en näringsidkare att rätta till en marknadsföringsåtgärd inom utsatt tid, om detta kan anses nödvändigt på grund av de uppenbara olägenheter som marknadsföringen åsamkar konsumenterna. I marknadsdomstolens beslut får inte sökas ändring genom ordinarie rättsmedel. Om marknadsdomstolen har dömt ut vitet kan ändring dock sökas i fråga om vites-

beloppet. Besvären behandlas då i högsta domstolen.

Enligt vissa bestämmelser är den myndighet som övervakar efterlevnaden av bestämmelserna behörig att förbjuda fortsatt lagstridig verksamhet, förena förbud med vite och vidta vissa andra tvångsåtgärder. Marknadsföringen av konsumentkrediter och deras avtalsvillkor övervakas förutom av konsumentombudsmannen också av Finansinspektionen. Televisions- och radioverksamheten övervakas av Teleförvaltningscentralen och konsumentombudsmannen medan Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral övervakar tobaks- och alkoholreklamen. Läkemedelsreklamen övervakas av Läkemedelsverket och paketreserörelsernas säkerheter av Konsumentverket.

I ett förbud som meddelats av Finansinspektionen eller Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral får ändring inte sökas genom besvär. Den mot vilken förbudbeslutet riktas kan dock föra ärendet till marknadsdomstolen. I Läkemedelsverkets beslut kan ändring sökas hos högsta förvaltningsdomstolen. Teleförvaltningscentralens och Konsumentverkets beslut kan överklagas hos en förvaltningsdomstol och vidare hos högsta förvaltningsdomstolen. I Konsumentverkets beslut om utsättande av vite får ändring dock inte sökas separat.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

3.1. Allmänt

Syftet med propositionen är att genomföra direktivet om förbudsföreläggande. I propositionen föreslås att det skall stiftas en speciallag, lagen om gränsöverskridande förbudsförfarande. Dessutom föreslås att lagen om marknadsdomstolen, läkemedelslagen och lagen om paketreserörelser skall ändras till vissa delar.

De föreslagna lagarna skall utvidga finländska domstolars och övriga finländska myndigheters behörighet till att omfatta också förbudsförfaranden som har anhängiggjorts av utländska myndigheter och organisationer. I allmänhet skall den domstol eller annan myndighet vara behörig som också

annars behandlar överträdelser av motsvarande bestämmelser. Också domstolens och någon annan myndighets behörighet att ingripa i lagstridigt förfarande samt bestämmelserna om ärendenas handläggning skall till stor del motsvara de nuvarande bestämmelserna. Dessutom skall de finländska myndigheternas uppgifter genom de föreslagna lagarna utvidgas så att de skall ha rätt att anhängiggöra ett förbudsförfarande utomlands.

3.2. Rätt att anhängiggöra ärenden samt behörig domstol eller någon annan behörig myndighet i Finland

I den föreslagna lagen om gränsöverskridande förbudsförfarande ges utländska myndigheter och organisationer som antecknats i EG:s kommissions förteckning rätt att anhängiggöra förbudsförfarande i Finland. Rätt till anhängiggörande skall föreligga i de fall där verksamhet med ursprung i Finland kränker konsumenternas allmänna intressen i myndighetens eller organisationens hemstat. Dessa myndigheter och organisationer skall ha rätt att yrka förbudande av sådan verksamhet som strider mot bestämmelserna i de direktiv som nämns i bilagan till direktivet om förbudsföreläggande, sådana dessa direktiv har genomförts nationellt. Verksamhetens lagenlighet kan bli bedömd antingen enligt finländska bestämmelser genom vilka direktivet genomförts eller enligt bestämmelserna i en annan EES-stat, i enlighet med vilken stats lag som enligt den internationella privaträttens regler skall tillämpas på fallet.

I allmänhet skall marknadsdomstolen behandla en utländsk myndighets och organisations yrkande. Marknadsdomstolen skall som första instans också behandla de ärenden där tillsynsmyndigheten själv annars kan meddela förbud. Här avsedda tillsynsmyndigheter är Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral i fråga om alkohol- och tobaksreklam, Teleförvaltningscentralen och konsumentombudsmannen i fråga om televisionsverksamhet, Finansinspektionen och konsumentombudsmannen i fråga om konsumentkrediter och konsumentombudsmannen i fråga om marknadsföring som i övrigt riktar sig till konsumenterna samt avtalsvillkor. Systemet

skall således vara enklare och snabbare än i motsvarande nationella ärenden. En koncentration av ärenden som utländska myndigheter och organisationer har anhängiggjort till marknadsdomstolen är motiverad också av den anledningen att de gränsöverskridande fallen är svårare än genomsnittet eftersom de innehåller bland annat lagvalsfrågor. Å andra sidan garanteras tillsynsmyndigheten en möjlighet att bli hörd i ärendet. Också i Sverige och Danmark är avsikten att koncentrera av utländska myndigheter och organisationer anhängiggjorda förbuds förelägganden direkt till domstolarna.

Det vore ändamålsenligt att konsumentombudsmannen kunde verka som en utländsk myndighets eller organisations rättegångsombud eller rättegångsbiträde när ett ärende behandlas i marknadsdomstolen. Konsumentombudsmannen skall själv kunna fatta beslut om att agera som rättegångsombud eller rättegångsbiträde. Någon skyldighet till detta skall inte finnas.

Marknadsdomstolen skall ha samma befogenheter att ingripa i verksamhet i strid med direktiven som den har vid behandlingen av ärenden enligt konsumentskyddslagen. Marknadsdomstolen skall kunna meddela förbud förenade med vite och vid behov förordna om rättelse. I brådskande fall skall ett temporärt förbud kunna föreläggas.

Läkemedelsverket skall vara behörig myndighet, om det är fråga om verksamhet som strider mot bestämmelserna som utfärdats för genomförande av artikel 14 i tv-direktivet eller för genomförande av läkemedelsdirektivet. Läkemedelsverket skall på ansökan av en utländsk myndighet eller organisation vara behörig att vidta åtgärder som verket för närvarande kan vidta vid överträdelse av bestämmelserna i nationell lag. För närvarande dömer länsstyrelsen på ansökan av Läkemedelsverket ut vite som verket förelagt. Det föreslås att vite skall kunna dömas ut också på ansökan av den utländska myndighet eller organisation som anhängiggjort ärendet, eftersom det är lättare för den att följa om näringsidkaren iakttar förbudsbeslutet i myndighetens eller organisationens hemstat.

Om en utländsk myndighet eller organisation yrkar att verksamhet som strider mot de bestämmelser som utfärdats för genomföran-

de av artikel 7 i paketresedirektivet skall förbjudas, skall Konsumentverket vara behörigt att behandla yrkandet. Konsumentverket skall ha samma behörighet att ingripa i verksamhet som strider mot dessa bestämmelser som verket för närvarande har vid överträdelse av bestämmelserna i finsk lag.

3.3. Rätt att anhängiggöra ärenden utomlands

Enligt den föreslagna lagen om gränsöverskridande förbudsförfarande skall förbudsförfarande kunna anhängiggöras utomlands av finska myndigheter som övervakar iakttagandet av de nationella bestämmelser som genomför de i bilagan till direktivet om förbudsföreläggande nämnda direktiven. Rätt att anhängiggöra ärenden skall tillkomma konsumentombudsmannen, Läkemedelsverket, Finansinspektionen, Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral, Konsumentverket och Teleförvaltningscentralen i de fall då verksamhet med ursprung i utlandet kränker konsumenternas av ifrågavarande myndighet skyddade allmänna intressen i Finland.

Om konsumentombudsmannen vägrar att anhängiggöra förbudsförfarande, skall enligt vad som förslås föreningar som bevakar konsumenternas intressen ha rätt att anhängiggöra ärendet. Sekundär rätt att väcka talan förslås inte för löntagarorganisationerna i gränsöverskridande fall. Med tanke på tryggheten av konsumenternas intressen har det ansetts tillräckligt att ärenden får anhängiggöras av konsumentorganisationerna, som har specialsak kunskap i konsumentfrågor.

4. Propositionens verkningar

Genom de föreslagna lagarna utvidgas den behörighet som marknadsdomstolen och de myndigheternas som utövar tillsyn över marknadsföringen har. Ökningen av domstolens och de övriga myndigheternas arbetsmängden till följd av detta väntas dock bli liten, eftersom det torde bli fråga om få fall där talan väcks i gränsöverskridande fall. I den mån myndigheterna utnyttjar sin möjlighet att anhängiggöra förbudsförfarande vid en utländsk myndighet orsakar detta dem merkostnader.

5. Beredningen av propositionen

Justitieministeriet gav den 20 december 1999 i uppdrag åt en tjänstemannagrupp att bereda ett förslag till regeringsproposition, genom vilken direktivet om förbudsföreläggande genomförs nationellt. Arbetsgruppens förslag blev klart den 28 juni 2000, och utlåtanden om det gavs av 20 myndigheter och organisationer.

De som gav utlåtande hade inte på det allmänna planet något att invända mot förslaget. Vissa remissinstanser föreslog ändringar i de nationella systemen för behandlingen av marknadsföringen av läkemedel, tobak och alkohol. Dessa frågor hänför sig inte till genomförandet av direktivet om förbudsföreläggande, utan avsikten är att separat undersöka dem i samband med den i avsnitt 6.1 nämnda omorganiseringen av marknadsdomstolen och konkurrensrådet.

Den fortsatta beredningen av propositionen har utförts i justitieministeriet som tjänstearbete. Vid den fortsatta beredningen har endast tekniska justeringar gjorts.

Genomförandet av direktivet har beretts tillsammans med de övriga nordiska länderna.

6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

6.1. Omorganisering av marknadsdomstolen och konkurrensrådet

I statens budgetproposition för 2001 föreslås att marknadsdomstolens och konkurrensrådets uppgifter skall överföras till den marknadsdomstol som skall inrättas från ingången av 2002. En omorganisering av marknadsdomstolen skulle också förändra behandlingen av gränsöverskridande förbudsärenden. Avsikten är att en regeringsproposition om detta skall avlåtas våren 2001.

6.2. Förslag till direktiv angående distansförsäljning av finansiella tjänster

Kommissionen gav den 14 oktober 1998 ett förslag till Europaparlamentets och rådets di-

rektiv om distansförsäljning av finansiella tjänster till konsumenter och om ändring av rådets direktiv 90/619/EEG och direktiv 97/7/EG och 98/27/EG (KOM(1998)468 slutlig). Kommissionen gav ett ändrat förslag den 23 juli 1999 (KOM(1999)385 slutlig). Enligt kommissionens förslag skall direktivet om distansförsäljning av finansiella tjänster

inrymmas i bilagan till direktivet om förbudsföreläggande, varvid den gränsöverskridande rätten att anhängiggöra också skulle gälla de bestämmelser som utfärdas för genomförande av direktivet i fråga. Om direktivet godkänns, görs de behövliga ändringarna i de föreslagna lagarna.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1.1. Lag om gränsöverskridande förbudsförfarande

1 §. *Tillämpningsområde.* Enligt 1 mom. 1 punkten har en utländsk myndighet och organisation rätt att anhängiggöra ett sådant förbudsföreläggande som avses i direktivet om förbudsföreläggande i Finland, om verksamhet med ursprung i Finland kränker de direktiv som nämns i bilagan till direktivet om förbudsföreläggande, sådana de har genomförts nationellt i den lag som blir tillämplig. Enligt momentets 2 punkt har en finsk myndighet och förening rätt att anhängiggöra ett förbudsföreläggande i en annan EES-stat, om verksamhet med ursprung i denna stat strider mot de nationella bestämmelser i tillämplig lag som givits för genomförande av de i bilagan till direktivet om förbudsföreläggande nämnda direktiven.

I artikel 2.2 i direktivet om förbudsföreläggande konstateras uttryckligen att direktivet inte skall påverka internationellt-privaträttsliga regler med avseende på tillämplig lag. Efter att en utländsk myndighet eller organisation anhängiggjort ett förbudsföreläggande skall den finländska domstolen eller myndigheten bedöma om verksamheten strider mot bestämmelserna i lagen i den stat vars lag skall tillämpas enligt lagvalsbestämmelserna i den internationella privaträtten. Med tillämplig lag avses också bestämmelser som utfärdats med stöd av lagar. För lagvalsfrågorna har redogjorts närmare i avsnitt 1.6. i den allmänna motiveringen.

I paragrafens 2 mom. uppräknas de i bila-

gan till direktivet om förbudsföreläggande nämnda direktiven.

2 §. *Utländska myndigheters och organisationers rätt att anhängiggöra ärenden i Finland.* En utländsk myndighet och organisation som har antecknats i den i artikel 4.3 i direktivet om förbudsföreläggande avsedda förteckningen har enligt paragrafens 1 mom. rätt att kräva att verksamhet som avses i 1 § 1 mom. 1 punkten förbjuds, om den bedrivna verksamheten kränker konsumenternas av ifrågavarande myndighet eller organisation skyddade allmänna intressen. Genom bestämmelsen genomförs artikel 4.1 i direktivet om förbudsföreläggande.

Det finns fyra förutsättningar för anhängiggörande av ett förbudsföreläggande. Den första förutsättningen är att verksamheten har sitt ursprung i Finland och att den har effekter i ett annat EES-land, dvs. verksamheten är gränsöverskridande. Den andra förutsättningen uppfylls om verksamheten har samband med de direktiv som nämns i 1 § 2 mom. En tredje förutsättning är att den som ansöker om förbud nämns i kommissionens i artikel 4.3 i direktivet om förbudsföreläggande avsedda förteckning och den fjärde förutsättningen är att näringsidkarens verksamhet kränker konsumenternas allmänna intressen.

När en finsk domstol eller någon annan finsk myndighet klarlägger en utländsk myndighets eller organisations rätt att anhängiggöra ett ärende kan den inte ännu i praktiken ta ställning till om verksamhet med ursprung i Finland står i strid med bestämmelserna i de direktiv som utgör bilaga till direktivet om förbudsföreläggande, eftersom det skulle kräva att ärendet prövas i sak. Det är endast

fråga om anhängiggörarens påstående om rättskränkning.

Berättigade att göra ansökan är med stöd av 1 mom. sådana myndigheter och organisationer som inrättats i enlighet med lagstiftningen i en annan EES-stat och som staten i fråga har anmält till den förteckning som kommissionen för. Denna förteckning publiceras i Europeiska gemenskapernas officiella tidning. Bestämmelsen begränsar dock inte en finländsk domstols eller någon annan finländsk myndighets rätt att undersöka om ifrågavarande myndighet eller organisation utifrån sitt syfte har rätt att vidta åtgärder i det aktuella fallet. Från fall till fall skall avgöras frågan om den utländska myndighetens eller organisationens sakliga behörighet, dvs. undersökas om myndigheten eller organisationen utövar tillsyn i sitt eget land över frågor som omfattas av det aktuella direktivet och av om den sålunda är berättigad att som part agera i fråga om den verksamhet som är föremål för rättegång. Avgörandet underlättas dock av att medlemsstaterna är skyldiga att till kommissionens förteckning anmäla också syftet med myndigheternas eller organisationernas verksamhet. Denna utredning torde i allmänhet kunna anses tillräcklig när det gäller att ange myndighetens eller organisationens uppgifter och behörighet.

Med konsumenternas allmänna intresse avses ett kollektivt konsumenträttsligt intresse som berör en på förhand icke definierad krets av konsumenter. Kännetecknande för kollektivt konsumentskydd är att åtgärder i anslutning till detta, t.ex. förbud att fortsätta verksamhet, inte inverkar på enskilda rättsförhållanden, utan på alla konsumenter på ett allmänt plan. Med allmänna intressen avses t.ex. inte gruppköromål.

I hemförsäljnings-, konsumentkredit-, tv-, paketrese- eller tidsdelningsdirektivet finns inte bestämmelser med vilka medlemsstaterna skulle förpliktas att genomföra ett särskilt förbudsförfarande. Kommissionen har för att underlätta definitionen av begreppet kollektiva (i denna proposition "allmänna") intressen utarbetat ett arbetsdokument. I detta räknas de artiklar i de nämnda direktiven upp i vilka enligt kommissionens uppfattning konsumenternas allmänna intressen behandlas, och vilka således kan vara föremål för förbudsfö-

reläggande.

I hemförsäljningsdirektivet är det enligt kommissionens arbetsdokument fråga om konsumenternas kollektiva intressen i artikel 4. Artikel 4 gäller näringsidkarnas skyldighet att lämna konsumenterna ett skriftligt meddelande om ångerrätten samt den kontaktinformation som behövs för återkallande av avtalet.

Artikel 3 och 4 samt artikel 7 andra meningen och artikel 8 första meningen samt artikel 14 i konsumentkreditdirektivet gäller enligt arbetsdokumentet konsumenternas allmänna intressen. Direktivets artikel 3 gäller näringsidkarens skyldighet att uppge kreditens effektiva ränta när kredit erbjuds. Kreditavtal skall enligt artikel 4 alltid upprättas skriftligen och i dem skall nämnas bland annat kreditens effektiva ränta samt vissa andra i direktivet uppräknade väsentliga avtalsvillkor. Artikel 7 i direktivet förpliktar medlemsstaterna att se till att en näringsidkare inte får otillbörlig vinst vid redovisningar i samband med att varor returneras. Konsumenterna skall enligt artikel 8 ha rätt att fullgöra sina förpliktelser enligt kreditavtalet redan före den i avtalet bestämda tidpunkten. Ovan nämnda bestämmelser i konsumentkreditdirektivet är enligt artikel 14 i direktivet tvingande, och det är inte möjligt att avvika från dem genom avtalsvillkor.

I kommissionens arbetsdokument nämns såsom bestämmelser vilka gäller konsumenternas allmänna intressen dessutom artiklarna 10—20 i tv-direktivet. Dessa artiklar gäller de specialkrav som ställs på tv-reklam, sponsring och teleköpsändningar. I bestämmelserna förbjuds exempelvis marknadsföring av tobaksprodukter och receptmediciner samt ställs krav på marknadsföring som riktar sig till minderåriga och sponsring av tv-sändningar samt på den dagliga tillåtna total-längden på teleköpsändningar.

Också artikel 3, artikel 4 punkterna 1, 2 och 4 samt artikel 7 i paketresedirektivet gäller enligt kommissionens arbetsdokument konsumenternas allmänna intressen. I artikel 3 i direktivet bestäms om de minimiupplysningar som researrangören skall ge konsumenten i resebroschyren. Bestämmelserna i artikel 4 punkterna 1 och 2 i direktivet gäller upplysningar som researrangören skall ge

konsumenten skriftligen innan avtalet ingås eller innan resan börjar och upplysningar som skall inrymmas i avtalet. I direktivets artikel 4.4 förbjuds prisförändringar med undantag av vissa fall. En researrangör som är part skall enligt artikel 7 ställa tillräcklig säkerhet med tanke på insolvens.

Som sista exempel på bestämmelser som gäller konsumenternas allmänna intressen nämns i kommissionens arbetsdokument artiklarna 3, 4 och 6 i tidsdelningsdirektivet. I artikel 3 i direktivet ges bestämmelser om de uppgifter som vid marknadsföringen skall lämnas om fastigheter som är till salu. Artikel 4 innehåller bestämmelser om avtalsvillkor och avtalsspråket. I artikel 6 förbjuds köparens förskottsbetalningar under den tid avtalet kan frånträdas, vilket enligt artikel 5 är tio dagar från det avtalet undertecknades.

Enligt den föreslagna paragrafens 2 mom. är marknadsdomstolen behörig att behandla en utländsk myndighets eller organisations yrkande. Undantag är artikel 14 i tv-direktivet, vilken gäller läkemedelsreklam, och läkemedelsdirektivet, beträffande vilka Läkemedelsverket är behörigt samt artikel 7 i paketresedirektivet, beträffande vilken Konsumentverket är behörigt såsom fallet för dessa verks del är också i nationella fall. Genom bestämmelserna i momentet genomförs delvis artikel 2.1 i direktivet om förbuds föreläggande, enligt vilken medlemsstaterna skall utse de domstolar eller förvaltningsmyndigheter som är behöriga att avgöra utländska myndigheters och organisationers förbudstalan.

Förfarandet vid en behörig domstol eller annan behörig myndighet och myndighetens tillbudsstående metoder att ingripa i lagstridig verksamhet bestäms enligt lagen i domstolens eller myndighetens hemstat. Marknadsdomstolen, Läkemedelsverket och Konsumentverket skall således vid behandling av gränsöverskridande förbudsärenden iakttä förfarande- och behörighetsbestämmelser i finsk lag.

Konsumentombudsmannen kan enligt 3 mom. vara en utländsk myndighets eller organisations rättegångsombud eller rättegångsbiträde när ett förbudsärende behandlas i marknadsdomstolen. Syftet med bestämmelsen är att förbättra utländska myndighe-

ters och organisationers verksamhetsmöjligheter i Finland, där rättegångsförfarandet och rättegångsspråket är främmande för dem. Det är fråga om tjänsteuppdrag som konsumentombudsmannen kan åta sig enligt egen prövning och för vilka inte betalas någon separat ersättning till konsumentombudsmannen.

3 §. *Förbud och rättelse.* Marknadsdomstolen kan enligt 1 mom. i situationer som är nödvändiga med tanke på konsumentskyddet förbjuda verksamhet som strider mot 1 § 1 mom. 1 punkten. Förbudet skall förenas med vite, om det inte av särskilda skäl är obehövligt. Förbudet kan av särskilda skäl riktas också mot någon som är anställd hos näringsidkaren eller handlar för dennes räkning.

Enligt 2 mom. skall ett förbud också kunna vara temporärt, varvid det är i kraft tills ärendet har avgjorts slutligt. Ibland kräver tillgodoseendet av konsumenternas intressen ett omedelbart ingripande i verksamheten. Detta kan vara fallet när verksamheten inriktar sig på konsumenternas viktiga intressen och således orsakar konsumenterna oskäligen skada, eller verksamheten eljest är särskilt grov eller det finns risk för att näringsidkaren flyttar sin verksamhet någon annanstans för att undvika myndigheternas åtgärder. Ett temporärt förbud fungerar som ett slags sänkingsåtgärd och det möjliggör trygghet av konsumenternas intressen i brådskande fall. Ett temporärt förbud förutsätter att den som anhängiggjort talan kan visa att verksamheten sannolikt är lagstridig.

Marknadsdomstolen kan i samband med att den förelägger förbud enligt 3 mom. förplikta näringsidkaren att rätta sitt förfarande, om detta skall anses nödvändigt på grund av de uppenbara olägenheter som konsumenterna åsamkas. Rättelsen kan bestå i t.ex. en ny marknadsföringsannons som syftar till att rätta till vilseledande marknadsföring. Också ett förordnande om rättelse kan vid behov förenas med vite.

Angående behandlingen av ärendena vid marknadsdomstolen gäller enligt 4 mom. i övrigt vad som sägs i lagen om marknadsdomstolen.

De medel som står till buds vid gränsöverskridande förbuds förfarande är således de samma som i ärenden vilka anhängiggörs av

inhemska myndigheter eller organisationer. Genom bestämmelserna genomförs artikel 2.1 i direktivet om förbudsföreläggande.

4 §. *Rätt till anhängiggörande i en annan EES-stat.* Konsumentombudsmannen, Läke-medelsverket, Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral, Konsumentverket, Teleförvaltningscentralen och Finansinspektionen, vilkas uppgift är att i nationella fall övervaka efterlevnaden av de bestämmelser som utfärdats för genomförande av de i 1 § 2 mom. nämnda direktiven, har enligt paragrafens 1 mom. rätt att i ärenden som faller under deras tillsynsbehörighet anhängiggöra förbudsföreläggande i en annan EES-stat, om näringsidkarens verksamhet med ursprung i denna stat kränker av myndigheterna skyddade allmänna konsumentintressen i Finland. Enligt det föreslagna 2 mom. har, om konsumentombudsmannen i ett ärende som omfattas av hans tillsynsbehörighet vägrar att anhängiggöra ett ärende, en enligt finsk lag grundad registrerad förening med uppgift att bevaka konsumenternas intressen rätt att anhängiggöra ärendet. Löntagarorganisationerna har däremot inte i gränsöverskridande fall rätt att anhängiggöra ärenden.

Genom paragrafen genomförs artikel 3 i direktivet om förbudsföreläggande. Myndigheternas behörighet i förbudstalan som väcks utomlands bestäms på samma sätt som beträffande nationella fall. Behörigheten utomlands bestäms således enligt konsument-skyddslagen, lagen om konsumentverket, läkemedelslagen, lagen om åtgärder för inskränkande av tobaksrökning, alkohollagen, lagen om radio- och televisionsverksamhet samt kreditinstitutslagen.

5 §. *Anmälningsplikt.* Enligt paragrafen skall justitieministeriet underrätta kommissionen om de myndigheter och föreningar som i Finland har givits rätt att anhängiggöra förbudsföreläggande i en annan EES-stat. Genom bestämmelsen genomförs artikel 4.2 i direktivet om förbudsföreläggande.

6 §. *Ikraftträdande.* I paragrafen finns en sedvanlig ikraftträdelsebestämmelse

Enligt den nya 11 punkten behandlar marknadsdomstolen även de käromål som avses i den föreslagna lagen om gränsöverskridande förbudsförfarande. I 9 och 10 punkterna görs dessutom behövliga lagtekniska ändringar.

6 i §. Enligt paragrafen blir ett ärende som behandlas med stöd av lagen om gränsöverskridande förbudsförfarande anhängigt vid marknadsdomstolen på ansökan av en utländsk myndighet eller organisation.

7 b §. Marknadsdomstolen skall enligt paragrafen omedelbart underrätta konsumentombudsmannen, Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral, Teleförvaltningscentralen eller Finansinspektionen om en utländsk myndighets eller organisations ansökan i ärenden som omfattas av var och ens behörighet. Syftet med bestämmelsen är att de tillsynsmyndigheter som också i allmänhet har till uppgift att utöva tillsyn över näringsidkare och att skydda konsumenternas allmänna intressen i Finland kan följa näringsidkares verksamhet som riktar sig från Finland till utlandet.

De ovan nämnda myndigheterna skall ges möjlighet att bli hörda vid behandlingen av ärendet, om inte hörandet onödigt skulle fördröja avgörandet av ärendet. Hörandet kan onödigt fördröja avgörandet av ärendet t.ex. när verksamheten riktar sig mot konsumenternas viktiga intressen och således åsamkar konsumenterna oskälig skada eller verksamheten annars är särskilt grov, eller det finns risk för att näringsidkaren flyttar sin verksamhet någon annanstans för att undvika myndigheternas åtgärder. Marknadsdomstolen skall i sådana fall kunna meddela förbud utan det dröjsmål som ett hörande av tillsynsmyndigheten eventuellt skulle ge upphov till. I praktiken skulle det vanligen bli fråga om ett interimistiskt förbud, varvid tillsynsmyndigheten kan höras när ärendet avgörs slutligt.

14 §. Det föreslås att paragrafens 1 mom. ändras så att det också i ärenden som utländska myndigheter eller organisationer har anhängiggjort betalas en ersättning av statens medel till dem som hörts som vittnen eller sakkunniga så som bestäms i lagen om bestridande av bevisningskostnader med statens medel. Till 2 mom. fogas en bestämmelse om att en utländsk myndighet eller organisation

1.2. Lagen om marknadsdomstolen

1 §. Till paragrafen fogas en ny 11 punkt.

befrias från skyldigheten att ersätta staten för beviskostnader som betalats av dess medel på samma sätt som konsumentombudsmannen för närvarande har befriats från denna kostnadsersättningsskyldighet. Genom bestämmelser säkerställs i överensstämmelse med gemenskapsrättens diskrimineringsförbud att utländska myndigheter och organisationer inte bemöts ofördelaktigare än inhemska.

15 §. Paragrafens 4 mom. föreslås bli ändrat så att parterna också i ärenden som anhängiggjorts av en utländsk myndighet eller organisation själva svarar för sina rättegångskostnader i marknadsdomstolen. Genom bestämmelsen säkerställs i överensstämmelse med gemenskapsrättens diskrimineringsförbud att utländska myndigheter och organisationer inte bemöts ofördelaktigare än inhemska.

1.3. Läkemedelslagen

93 a §. Enligt 1 mom. kan Läkemedelsverket i enlighet med 93 § läkemedelslagen meddela förbud eller förordna om rättelse också på ansökan av en utländsk myndighet eller organisation som antecknats i den i artikel 4.3 i direktivet om förbudsföreläggande avsedda förteckningen. Detta kan göras om läkemedelsmarknadsföring med ursprung i Finland skulle strida mot de bestämmelser som utfärdats för genomförande av läkemedelsdirektivet eller artikel 14 i tv-direktivet. Genom bestämmelsen genomförs artikel 2.1 i direktivet om förbudsföreläggande.

Läkemedelsverket kan på ansökan av en utländsk inrättning förbjuda fortsatt eller upprepad läkemedelsmarknadsföring, om vid marknadsföringen har förfarits i strid med den tillämpliga lagen. Läkemedelsverket kan också förordna att den som förelagts förbud skall rätta sitt förfarande, om detta skall anses nödvändigt för att läkemedelssäkerheten inte skall äventyras. Förbud och förordnanden kan förenas med vite. Vite döms enligt 2 mom. ut av länsstyrelsen på yrkande av en utländsk myndighet eller organisation eller Läkemedelsverket.

93 b §. I paragrafen har av informations-skäl tagits in en hänvisning till den föreslagna lagen om gränsöverskridande förbudsför-

farande, i vilken skall bestämmas om Läkemedelsverkets rätt att anhängiggöra ärenden i en annan EES-stat.

1.4. Lagen om paketreserörelser

14 a §. *Tvångsmedel i vissa gränsöverskridande fall.* Enligt paragrafen kan Konsumentverket vidta tvångsåtgärder som nämns i 14 § lagen om paketreserörelser även på ansökan av en utländsk myndighet eller organisation som antecknats i den i artikel 4.3 i direktivet om förbudsföreläggande avsedda förteckningen, om paketreseverksamhet bedrivs i Finland utan sådan säkerhet som nämns i artikel 7 i paketresedirektivet. Genom paragrafen genomförs artikel 2.1 i direktivet om förbudsföreläggande.

Enligt 14 § kan Konsumentverket, om någon idkar paketreserörelse utan att ha ställt den säkerhet som krävs, förbjuda idkaren att fortsätta denna verksamhet. Kan den säkerhet som ställts av en idkare av paketreserörelse inte längre godkännas, kan Konsumentverket uppmana rörelseidkaren att inom en utsatt tid ställa ny säkerhet. Ställs ny säkerhet inte trots uppmaningen, kan Konsumentverket förbjuda idkaren att fortsätta med verksamhet. Konsumentverket kan dessutom uppmana rörelseidkaren att inom en utsatt tid fullgöra sin skyldighet, om denne åsidosätter sin skyldighet att anmäla förändringar som inverkar på säkerheten eller sin skyldighet att när det yrkas ge de handlingar, uppgifter och upplysningar som behövs för tillsynen eller åsidosätter sin skyldighet som gäller revision och bokföring. Konsumentverket kan förelägga vite för att förstärka ett förbud eller en uppmaning. Vite döms i enlighet med viteslagen (1113/1990) ut av den myndighet som förelagt det.

14 b §. *Anhängiggörande av förbudsföreläggande utomlands.* I paragrafen har av informationsskäl tagits in en bestämmelse som hänvisar till den föreslagna lagen om gränsöverskridande förbudsförfarande, i vilken skall bestämmas om Konsumentverkets rätt att anhängiggöra ärenden i andra EES-stater.

18 §. Paragrafens 1 mom., i vilket bestäms att ändring inte får sökas särskilt i Konsu-

mentverkets beslut som gäller föreläggande av vite, föreslås bli upphävt. Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande (GrUU 5/1997 rd) med anledning av regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om Finlands Bank och till vissa lagar i samband därmed (RP 261/1996 rd) konstaterat att ett besvärsförbud med motsvarande innehåll stred mot grundlagen.

2. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2001. Ikraftträdelsetidpunkten grundar sig på artikel 8 och 9 i direktivet om förbudsföreläggande.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om gränsöverskridande förbudsförfarande

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs om

1) utländska myndigheters och organisationers rätt att i Finland anhängiggöra ett sådant förbudsföreläggande som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/27/EG om förbudsföreläggande för att skydda konsumenternas intressen, nedan *direktivet om förbudsföreläggande*, om verksamhet som har sitt ursprung i Finland strider mot nedan i 2 mom. nämnda direktiv sådana de har genomförts nationellt i den lag som blir tillämplig på verksamheten,

2) finländska myndigheters och föreningars rätt att anhängiggöra förbudsföreläggande i en annan stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, nedan *EES-stat*, om verksamhet som har sitt ursprung i staten i fråga strider mot nedan i 2 mom. nämnda direktiv sådana de har genomförts nationellt i den lag som blir tillämplig på verksamheten.

Direktiv som avses i 1 mom. är

1) rådets direktiv 84/450/EEG om tillnärming av medlemsstaternas lagar och andra författningar om vilseledande reklam,

2) rådets direktiv 85/577/EEG för att skydda konsumenten i de fall då avtal ingås utanför fasta affärslokaler,

3) rådets direktiv 87/102/EEG om tillnärming av medlemsstaternas lagar och andra författningar om konsumentkrediter,

4) rådets direktiv 89/552/EEG om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om utförandet av sändningsverksamhet för television, artiklarna 10—21,

5) rådets direktiv 90/314/EEG om paketresor, semesterpaket och andra paketarrangemang,

6) rådets direktiv 92/28/EEG om marknadsföring av humanläkemedel,

7) rådets direktiv 93/13/EEG om oskäliga villkor i konsumentavtal,

8) Europaparlamentets och rådets direktiv 94/47/EG om skydd för köparna vad avser vissa aspekter i avtal om nyttjanderätten till fast egendom på tidsdelningsbasis,

9) Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG om konsumentskydd vid distansavtal,

10) Europaparlamentets och rådets direktiv 99/44/EG om vissa aspekter rörande försäljning av konsumentvaror och härmed förknippade garantier,

11) Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden ("Direktiv om elektronisk handel").

2 §

Utländska myndigheters och organisationers rätt att anhängiggöra ärenden i Finland

Utländska myndigheter och organisationer som antecknats i den förteckning som avses i artikel 4.3 i direktivet om förbudsföreläggande har rätt att kräva att verksamhet som avses i 1 § 1 mom. 1 punkten förbjuds, om verksamheten skadar de allmänna konsumentintressen som skyddas av myndigheten i fråga eller av organisationen.

Ett yrkande som avses i 1 mom. handläggs av marknadsdomstolen. Yrkanden som gäller förbudande av verksamhet som strider mot artikel 14 i det direktiv som nämns i 1 § 2 mom. 4 punkten eller det direktiv som nämns i momentets 6 punkt handläggs dock av Läkemedelsverket så som föreskrivs i läkemedelslagen (395/1987) och av verksam-

het som strider mot artikel 7 i det direktiv som nämns i momentets 5 punkt av Konsumentverket så som föreskrivs i lagen om paketreserörelser (1080/1994).

Konsumentombudsmannen kan verka som en utländsk myndighets och organisations rättegångsombud eller rättegångsbiträde när ett i 1 mom. avsett yrkande handläggs vid marknadsdomstolen.

3 §

Förbud och rättelse

Marknadsdomstolen kan, om det är nödvändigt med hänsyn till konsumentskyddet, på ansökan av en utländsk myndighet eller organisation förbjuda en näringsidkare att fortsätta verksamhet som avses i 1 § 1 mom. 1 punkten eller att upprepa den eller en därmed jämförbar verksamhet. Förbudet skall förenas med vite, om det inte av särskilda skäl är obehövligt. Förbudet kan av särskilda skäl meddelas att gälla en anställd hos näringsidkaren eller någon annan som handlar för dennes räkning.

Förbudet kan också vara temporärt, varvid förbudet gäller tills ärendet har avgjorts slutligt.

När marknadsdomstolen förelägger ett förbud kan den förplikta den näringsidkare som förbudet gäller att rätta till det lagstridiga förfarandet, om detta skall anses nödvändigt på grund av de uppenbara olägenheter som konsumenterna åsamkas. Föreläggandet kan förstärkas med vite.

I fråga om behandlingen av ärendet gäller bestämmelserna i lagen om marknadsdomstolen (41/1978).

4 §

Rätt till anhängiggörande i en annan EES-stat

Konsumentombudsmannen, Läkemedelsverket, Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral, Konsumentverket, Teleförvaltningscentralen och Finansinspektionen har rätt att i ärenden som faller under respektive tillsynsbehörighet yrka att verksamhet som avses i 1 § 1 mom. 2 punkten förbjuds, om verksamheten kränker konsumenternas av myndigheterna skyddade allmänna intressen i Finland.

Om konsumentombudsmannen i ett ärende som omfattas av hans eller hennes tillsynsbehörighet vägrar att anhängiggöra ett ärende, har en finländsk registrerad förening med uppgift att bevaka konsumenternas intressen rätt att anhängiggöra ärendet.

5 §

Anmälningssplikt

Med tanke på den förteckning som avses i artikel 4.3 i direktivet om förbudsföreläggande underrättar justitieministeriet Europeiska gemenskapernas kommission om de myndigheter och föreningar som avses i 4 § och om deras uppgifter.

6 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag**om ändring av lagen om marknadsdomstolen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 20 januari 1978 om marknadsdomstolen (41/1978) 1 § 9 och 10 punkten, 14 § och 15 § 4 mom.,

dessa lagrum sådana de lyder, 1 § 9 och 10 punkten i lag 516/1999, 14 § 1 mom. i lag 392/1982 samt 15 § 4 mom. i lag 707/1993, samt

fogas till 1 §, sådan den lyder i nämnda lag 516/1995, en ny 11 punkt samt till lagen en ny 6 i § och en ny 7 b § i stället för den 7 b § som upphävts genom lag 458/1997, som följer:

1 §

Marknadsdomstolen handlägger och avgör i egenskap av specialdomstol de ärenden som enligt följande lagar faller under dess behörighet:

9) alkohollagen (1143/1994),

10) lagen om indrivning av fordringar (513/1999),

11) lagen om gränsöverskridande förbudsförfarande (/).

6 i §

Ett ärende som behandlas med stöd av lagen om gränsöverskridande förbudsförfarande blir anhängigt vid marknadsdomstolen genom ansökan av en utländsk myndighet eller organisation.

7 b §

Marknadsdomstolen skall omedelbart underrätta konsumentombudsmannen, Social- och hälsovårdens produkttillysynscentral, Telefonförvaltningscentralen eller Finansinspektionen om en ansökan som avses i 6 i § när det gäller ärenden som hör till respektive tillsynsbehörighet. Den som fått del av ansökan

skall också ges tillfälle att bli hörd, om detta inte i onödan fördröjer avgörandet av ärendet.

14 §

Till den som i marknadsdomstolen hörts som vittne eller sakkunnig i ärenden som avses i 6 och 6 i § betalas av statens medel ersättning i enlighet med vad som bestäms i lagen om bestridande av bevisningskostnader med statens medel (666/1972).

Marknadsdomstolen kan i sitt beslut ålägga en annan part än konsumentombudsmannen eller en utländsk myndighet eller organisation som avses i 6 i § att ersätta staten för ovan i 1 mom. nämnda kostnader som betalats med statens medel.

15 §

Parterna svarar själva för sina rättegångskostnader vid marknadsdomstolen i ärenden som avses i 6 och 6 i §.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag**om ändring av läkemedelslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

fogas till läkemedelslagen av den 10 april 1987 (395/1987) nya 93 a och 93 b § som följer:

93 a §

Läkemedelsverket kan vidta åtgärder som avses i 93 § 1 och 2 mom. även på ansökan av en utländsk myndighet eller organisation som avses i 2 § lagen om gränsöverskridande förbudsförfarande (/), om verksamhet som har sitt ursprung i Finland strider mot bestämmelserna i rådets direktiv 92/28/EEG om marknadsföring av humanläkemedel eller i artikel 14 i rådets direktiv 89/552/EEG om samordning av vissa bestämmelser som fastställts i medlemsstaternas lagar och andra författningar om utförandet av sändningsverksamhet för television, sådana de har genomförts nationellt i den lag som blir till-

lämplig.

Vite för förstärkande av förbud som förelagts med stöd av 1 mom. döms ut av länsstyrelsen på ansökan av läkemedelsverket eller en utländsk myndighet eller organisation.

93 b §

Bestämmelser om läkemedelsverkets rätt att anhängiggöra förbudsföreläggande i en annan stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet finns i lagen om gränsöverskridande förbudsförfarande.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag**om ändring av lagen om paketreserörelser**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 28 november 1994 om paketreserörelser (1080/1994) 18 § 1 mom. samt *fogas* till lagen nya 14 a och 14 b § som följer:

14 a §

14 b §

Tvångsmedel i vissa gränsöverskridande fall

Konsumentverket kan vidta åtgärder som nämns i 14 § även på ansökan av en utländsk myndighet eller organisation som avses i 2 § lagen om gränsöverskridande förbudsförfarande (/), om verksamhet som har sitt ursprung i Finland strider mot bestämmelserna i artikel 7 i rådets direktiv 90/314/EEG om paketresor, semesterpaket och andra paketarrangemang, sådana de har genomförts nationellt i den lag som blir tillämplig.

Anhängiggörande av förbudsföreläggande utomlands

Bestämmelser om konsumentverkets rätt att anhängiggöra förbudsföreläggande i en annan stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet finns i lagen om gränsöverskridande förbudsförfarande.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 3 november 2000

Republikens President

TARJA HALONEN

Minister *Olli-Pekka Heinonen*

2.

Lag**om ändring av lagen om marknadsdomstolen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 20 januari 1978 om marknadsdomstolen (41/1978) 1 § 9 och 10 punkten, 14 § och 15 § 4 mom.,
 dessa lagrum sådana de lyder, 1 § 9 och 10 punkten i lag 516/1999, 14 § 1 mom. i lag 392/1982 samt 15 § 4 mom. i lag 707/1993, samt
fogas till 1 §, sådan den lyder i nämnda lag 516/1995, en ny 11 punkt samt till lagen en ny 6 i § och en ny 7 b § i stället för den 7 b § som upphävts genom lag 458/1997, som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 §

Marknadsdomstolen handlägger och avgör i egenskap av specialdomstol de ärenden som enligt följande lagar faller under dess behörighet:

9) alkohollagen (1143/1994, samt
 10) lagen om indrivning av fordringar (513/1999).

9) alkohollagen (1143/1994),
 10) lagen om indrivning av fordringar (513/1999),
 11) *lagen om gränsöverskridande förbudsförfarande (/).*

6 i §

Ett ärende som behandlas med stöd av lagen om gränsöverskridande förbudsförfarande blir anhängigt vid marknadsdomstolen genom ansökan av en utländsk myndighet eller organisation.

7 b §

Marknadsdomstolen skall omedelbart underrätta konsumentombudsmannen, Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral, Teleförvaltningscentralen eller Finansinspektionen om en ansökan som avses i 6 i § när det gäller ärenden som hör till respektive tillsynsbehörighet. Den som fått del av ansökan skall också ges tillfälle att bli hörd, om detta inte i onödan fördröjer avgörandet av ärendet.

14 §

Till den som i marknadsdomstolen hörts som vittne eller sakkunnig i ärende som avses i 6 § betalas av statens medel ersättning i enlighet med vad som är stadgat i lagen om bestridande av bevisningskostnader med statens medel (666/1972).

Marknadsdomstolen kan i sitt utslag ålägga annan part än konsumentombudsmannen att ersätta staten för ovan i 1 mom. nämnda kostnader som betalats med statens medel.

14 §

Till den som i marknadsdomstolen hörts som vittne eller sakkunnig i *ärenden* som avses i 6 *och* 6 i § betalas av statens medel ersättning i enlighet med vad som *bestäms* i lagen om bestridande av bevisningskostnader med statens medel (666/1972).

Marknadsdomstolen kan i sitt beslut ålägga en annan part än konsumentombudsmannen *eller en utländsk myndighet eller organisation som avses i 6 i §* att ersätta staten för ovan i 1 mom. nämnda kostnader som betalats med statens medel.

15 §

I ärende som avses i 6 § svarar parterna själva för sina rättegångskostnader vid marknadsdomstolen.

Parterna svarar själva för sina rättegångskostnader vid marknadsdomstolen i ärenden som avses i 6 *och* 6 i §.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av läkemedelslagen

I enlighet med riksdagens beslut

fogas till läkemedelslagen av den 10 april 1987 (395/1987) nya 93 a och 93 b § som följer:

93 a §

Läkemedelsverket kan vidta åtgärder som avses i 93 § 1 och 2 mom. även på ansökan av en utländsk myndighet eller organisation som avses i 2 § lagen om gränsöverskridande förbudsförfarande (1), om verksamhet som har sitt ursprung i Finland strider mot bestämmelserna i rådets direktiv 92/28/EEG om marknadsföring av humanläkemedel eller i artikel 14 i rådets direktiv 89/552/EEG om samordning av vissa bestämmelser som fastställts i medlemsstaternas lagar och

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

andra författningar om utförandet av sändningsverksamhet för television, sådana de har genomförts nationellt i den lag som blir tillämplig.

Vite för förstärkande av förbud som förelagts med stöd av 1 mom. döms ut av länsstyrelsen på ansökan av läkemedelsverket eller en utländsk myndighet eller organisation.

93 b §

Bestämmelser om läkemedelsverkets rätt att anhängiggöra förbuds föreläggande i en annan stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet finns i lagen om gränsöverskridande förbuds förfarande.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag**om ändring av lagen om paketreserörelser**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 28 november 1994 om paketreserörelser (1080/1994) 18 § 1 mom. samt fogas till lagen nya 14 a och 14 b § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

14 a §

Tvångsmedel i vissa gränsöverskridande fall

Konsumentverket kan vidta åtgärder som nämns i 14 § även på ansökan av en utländsk myndighet eller organisation som avses i 2 § lagen om gränsöverskridande förbuds förfarande (/), om verksamhet som har sitt ursprung i Finland strider mot bestämmelserna i artikel 7 i rådets direktiv 90/314/EEG om paketresor, semesterpaket och andra paketarrangemang, sådana de har genomförts nationellt i den lag som blir tillämplig.

14 b §

Anhängiggörande av förbudsföreläggande utomlands

Bestämmelser om konsumentverkets rätt att anhängiggöra förbudsföreläggande i en annan stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsrådet finns i lagen om gränsöverskridande förbudsförfarande.

18 §

Ändringssökande

I ett beslut som konsumentverket har meddelat med stöd av 14 § och som gäller föreläggande av vite får ändring inte särskilt sökas genom besvär.

18 §

Ändringssökande

(1 mom. upphävs)

Denna lag träder i kraft den 20 .